

**ENGLANNIN KIELEN KOEPAKETIN
KEHITTÄMINEN YKSILÖLLISTETTYYN
OPETUKSEEN PERUSKOULUN
PÄÄTTÖVAIHEESSA**

Eva Lindroth

**Toiminnallinen kehittämishankeraportti
Helmikuu 2007**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Lindroth, Eva	Julkaisun laji Toiminnallinen kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 19+15	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen saakka	
Työn nimi Englannin kielen koepaketin kehittäminen yksilöllistettyyn opetukseen peruskoulun päättövaiheessa / toiminnallinen kehittämisshanke		
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakorkeakoulu, erityisopettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Hirvonen, Maija		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Työssä selvitettiin, mitä yksilöllistetty englannin opetus on peruskoulun yläkoulussa sekä mitä asioita huomioidaan arvioitaessa oppilasta, jolla on henkilökohtaisen opetuksen järjestämisen suunnitelma. Työssä viitattiin haastavaan opetusmateriaaliin sekä siihen, että materiaalia oli kehitetty oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Tarkoitus oli kehittää opetusmateriaalia, jonka sanasto liittyy normaaliin nuoren aikuisen elämään. Tekstit käsittelivät asioita ja tilanteita, joita nuori kohtaa siirtyessään toisen asteen opiskelijaksi sekä vapaa-ajallaan.</p> <p>Työn päätavoitteena oli suunnitella yksilöllistetyn englannin oppimäärän suorittaville 9.luokan oppilaille englannin kielen koepaketti. Työssä selvitettiin, mitä asioita tulee huomioida kokeita suunniteltaessa, koetilanteessa sekä suoritettaessa arviointia.</p> <p>Koepakettia testattiin ja paranneltiin muutaman vuoden ajan ennen kuin se sai nykyisen muotonsa. Oppilaiden antama palaute vaikutti koemateriaalin kehittämiseen.</p> <p>Koepaketista oppilailta saadun palautteen perusteella voidaan todeta, että opetusmateriaaliin pohjautuvan koepaketin sisältö on toimiva sekä oppilasta motivoiva. Koepakettia tullaan käyttämään myös tulevilla ikäluokilla.</p>		
Avainsanat (asiasanat) laaja-alainen erityisopetus, yksilöllistetty opetus, opetusmateriaali, koepaketti, arviointi		
Muut tiedot liitteenä koepaketti, 15 sivua		

Author(s) Lindroth, Eva	Type of Publication Functional development project report	
	Pages 19+15	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title The Development of the Test Set for Individualized English Teaching for 9th Graders Who Finish Comprehensive School / Functional Development Project		
Degree Programme Teacher Education College, Vocational special education teacher		
Tutor(s) Hirvonen, Maija		
Assigned by		
Abstract <p>The purpose of the present paper is to clarify what individualized English teaching at the upper comprehensive school is and to clear up the issues that have to be considered when evaluating a pupil who has an individual educational plan.</p> <p>There was a reference to challenging teaching material in the paper and that the material had been developed taking into account the needs of an individual pupil.</p> <p>The purpose was to produce teaching material, the vocabulary of which is related to an ordinary teenager's life. The texts dealt with matters and situations that a young person faces when he/she finishes comprehensive school and moves on to further education and his/her free time.</p> <p>The main purpose of the paper was to create a test set for those 9th grades, who take individualized English courses.</p> <p>The paper presented the facts that should be taken into account when making test, when writing the test and evaluating the pupil.</p> <p>The test set was tested and improved for a few years, before it took its present form. The feedback given by the pupils affected the modification of the test material. On the basis of the feedback given by the pupils it can be stated that the contents of the test set based on the teaching material is functional and motivating. The test set will also be used for the age groups to come.</p>		
Keywords extensive special needs education, individualized teaching, teaching material, test set, evaluation		
Miscellaneous test set, 15 pages		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	2
2	OPPILAITOKSEMME LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETUS.....	4
3	MITÄ YKSILÖLLISTÄMINEN ON OPPILAITOKSEMME ENGLANNIN OPETUKSESSA?.....	5
3.1	Haastava opetusmateriaali.....	6
3.2	Englannin opiskelu erityisopetuksessa.....	8
3.3	Koetilanne.....	11
4	KEHITTÄMISHANKKEEN KULKU.....	13
4.1	Koepaketin aloitus.....	13
4.2	Sanasto.....	14
4.3	Kielioppi.....	14
4.4	Suomennettavat sanonnat tai lauseet.....	15
4.5	Käännöslauseet suomesta englanttiin.....	15
4.6	Muut aihepiiriin tehtävät.....	16
4.7	Tekstinymmärtäminen.....	16
4.8	Yhteenveto koepaketista.....	17
	LÄHTEET.....	18
	LIITTEET.....	19
	Liite 1. Sanakoe.....	20
	Liite 2. Tuntikuulustelu, kielioppi.....	21
	Liite 3. Koe, ennalta sovittu koealue / kielioppi ja teksti.....	22
	Liite 4. Koe, sanastopohjainen koe /sanasto ja kielioppi.....	25
	Liite 5. Koe, henkilötiedot, teksti.....	27
	Liite 6. Koe, tekstinymmärtäminen, ei sovittua koealuetta.....	30
	Liite 7. Vastauskaavake tekstikokeeseen.....	33

1 JOHDANTO

Ammatilliseen erityisopettajankoulutukseen kuuluvan kehittämishankkeen tavoitteena on suunnitella sekä toteuttaa omaa osaamista ja työyhteisön erityispedagogista toimintaa edistävä hanke. Toimin laaja-alaisena erityisopettajana perusopetuksen yläkoulussa. Oppilaiden lähestyessä perusopetuksen päättövaihetta siirtymävaiheen kysymykset nousevat esille. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla on tärkeää kiinnittää huomiota perusvalmiuksiin äidinkielessä, matematiikassa ja vieraissa kielissä.

Kehittämishankkeeni pohjaa omiin kokemuksiini lukemis- ja kirjoittamisvaikeuksisena ihmisenä. Ajatus hankkeesta muokkautui siitä, että en ole koskaan ollut koulussa hyvä oppilas. Minulla on ollut paljon samoja ongelmia kuin nykyisillä oppilaillani. Olen ymmärtänyt vasta nykyisessä työssäni, että minullakin on lukemis- ja kirjoittamisvaikeus. Ruotsin kielinen taustani tuotti ongelmia sekä lukiessani että kirjoittaessani suomea, sillä kieliopillisesti vahvempi kieleni on ruotsi. Minulla oli myös geometriassa suuria hahmotushäiriöitä, mutta siitä huolimatta opiskelin lukiossa pitkän matematiikan oppimäärän. Kaiken tämän kruunasi se, että olin häirikkö. Tietenkään en myöntänyt tätä. Aika vain tuli pitkäksi, kun en ymmärtänyt, mitä opettaja puhui – siispä aloin viihdyttää itseäni ja myös muita. Opettajat eivät kylläkään nähneet asiaa hauskuutena, vaan esimerkiksi lukion saksan tunnit opiskelin enimmäkseen itsekseni käytävässä, opettajan kehotuksesta.

Tämä taustani antoi ajatuksen suunnitella englanninopetusta perusopetuksen päättövaiheeseen. Tietämättäni tulevasta (eli nykyisestä opiskelustani ammatilliseksi erityisopettajaksi) olen aina opettanut kieliä siten, kuin olisin toivonut itse saavani opetusta. Olen aina pyrkinyt selkeyttämään kielioppitermejä, antanut vinkkejä tekstien käsittelyyn, kehitellyt pikku keinoja hermostuksen poistamiseen ja yrittänyt helpottaa suullisen tuotoksen syntyä. Tässä oli hyvä pohja alkaa rakentaa 9-luokan englannin opetuksen koepakettia.

Olen jo usean vuoden ajan toiminut yläasteen laaja-alaisena erityisopettajana. Alkuvuosina opetin lähinnä kieliä, mutta omien erityisopetustaitojeni kehittyessä

ovat opetusaineikseni tulleet muutkin perusopetuksen opetettavat aineet. Oppilaitoksessamme erityisopetus tapahtuu ns. klinikkamuotoisena opetuksena, jossa pääosin keskitytään kielten ja matemaattisten aineiden opettamiseen. Kun opetukseen saapuu haastavasti käyttäytyvä nuori, voi kyseessä olla mikä tahansa perusopetuksen oppiaine.

Koska opetin kieliä usean vuoden ajan, heräsi mielenkiintoni kieltenopetuksen ongelmakohtiin. Oppilaitoksessamme on runsaasti yksilöllisen oppimäärän mukaisesti opiskelevia oppilaita ja tämä on tuonut mukanaan uuden tilanteen - mistä oppikirjat ja koemateriaali? Oppilaitoksessamme on jo vuosien ajan kehitetty englannin opetusta, harjoituksia ja arviointeja yksilöllistettyyn opetukseen. Koska aloittaessani laaja-alaisena erityisopettajana ei ollut tarjolla sopivaa opetusmateriaalia, aloin kerätä sopivaa opetusmateriaalia itse. Yläastevuosieni välillä opetin seitsemän vuotta ammatillisissa oppilaitoksissa kieliä ja liikuntaa. Lisäksi itselläni on 20 vuoden opastausta, jolloin olen toiminut matkanjohtajana ja tulkkina eri puolille Eurooppaa tapahtuvilla seuramatkoilla sekä kohdeoppaana Italiassa (hiihto-opas) ja Kreikassa. Työssäni havaitsin suomalaisten heikon kielitaidon (vanhemmat ihmiset) sekä erityisesti heikon itsetunnon käyttäviä vieraita kieliä. Nämä edellä mainitut asiat ovat vaikuttaneet asenteeseeni opettaa kieliä yläasteikäiselle nuorelle.

Laatiessani koepakettia tähän hankkeeseen olen hyödyntänyt Ahvenaisen luentoja lukemis- ja kirjoittamisvaikeuksista (erityispedagogiikan perusopinnot, luennot ja luentomuistiinpanot 2004-2005 Porissa sekä Jyväskylässä) ja oppimisvaikeuksia käsittelevää kirjallisuutta (esim. Ahvenainen, O. & Holopainen, E. 2003. Lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet, Ahonen, T., Aro, T. & Siiskonen, T. 2001. Sanat sekaisin ja Moilanen, K. 2002: Yli esteiden, materiaalia). Laatimani materiaali on käytössä oppilaitoksemme erityisopetuksessa.

2 OPPILAITOKSEMME LAAJA-ALAINEN ERITYISOPETUS

Oppilaitoksessamme haastatellaan alakoulun 6-luokan opettajat ja otetaan etukäteen selvää, onko tulevissa oppilaissa erityisopetuksen tarpeessa olevia nuoria. Osalle opetukseemme saapuvista oppilaista on jo ala-asteella laadittu henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (hojks). Nämä oppilaat tulevat suoraan erityisopetukseen. Näissä tilanteissa kartoitamme oppilaan tilanteen ala-asteen opettajan kanssa. Muiden oppilaiden ollessa kyseessä selvitämme oppilaan erityistuen tarpeen. Opiskelijatiedon siirtopalaverit alakoulun opettajien kanssa ovat olleet antoisia, sillä on tapauksia, joissa hojks on voitu purkaa yläkouluun saavuttaessa.

Oppilaitoksessamme annetaan osa-aikaista erityisopetusta yleisopetuksen yhteydessä oppilaille, joilla on lieviä oppimis- tai sopeutumisvaikeuksia. Lieviä oppimisvaikeuksia voivat olla esimerkiksi puheen, lukemisen tai kirjoittamisen vaikeudet. Ne voivat liittyä johonkin oppiaineeseen tai ilmetä esimerkiksi tarkkaavaisuuden, keskittymisen, motoriikan, hahmottamisen, aistitoimintojen tai sosiaalisen vuorovaikutuksen häiriöinä. (Peruskoulun opetussuunnitelman perusteiden muutos 8/11/2000)

Osa-aikaista erityisopetusta toteutetaan koulun oppituntien aikana pienryhmässä yksilöllisenä opetuksena. Tavoitteena on luoda oppilaalle yksilöllinen oppimisympäristö. Opiskelun tavoitteena voi olla joko ainesisällölliset seikat tai opiskelutekniikan oppiminen tai molemmat. Osa-aikainen erityisopetus on luonteeltaan ennaltaehkäisevää, korjaavaa ja oppilaan oppimista tukevaa. Laaja-alainen erityisopetus tukee oppilaan oppimista eri tilanteissa. Erityisopettajan tehtävänä on erilaisten oppimisvaikeuksien tunnistaminen ja oppilaille sopivien opetusmenetelmien löytäminen. Laaja-alaista erityisopetusta toteutetaan yksilö-, ryhmä- ja samanaikaisopetuksena (koulumme laaja-alaisen opetuksen esittely).

Erityisopettaja koulussamme tukee oppilaiden oppimista ja kehittymistä sekä antaa asiantuntija-apua muille opettajille. Laaja-alaisen erityisopettajan työhön kuuluu myös opettajien konsultoinnit, erilaiset oppilashuollolliset asiat sekä

palaverit huoltajien tai eri asiantuntijatahojen kanssa. Erityisopettajana osallistumme koulun kasvatustehtävään ratkomalla muiden opettajien kanssa koulukiusaamiseen tai häiriökäyttäytymiseen liittyviä ongelmia.

3 MITÄ YKSILÖLLISTÄMINEN ON OPPILAITOKSEMME ENGLANNIN OPETUKSESSA?

Moni erityistä tukea tarvitseva oppilas ilahtuu saapuessaan yläkouluun, koska meillä on ”oikeat” oppikirjat. Haastateltuani 7-luokalle saapuvia oppilaita, on käynyt ilmi, että moni heistä on opiskellut englantia kirjoista, jotka on tarkoitettu pienille lapsille. On selvää, että tämän kaltainen opiskelu latistaa nuoren itsetuntoa. Usealla oppilaalla on arviointi suoritettu kevein perustein suullisesti, eikä heillä ole 6-luokan päästötodistuksessa englannin opiskelustaan numeroa.

Olemme halunneet puuttua näihin epäkohtiin. Neljän vuoden aikana olemme havainneet selvää kehitystä nuorten opiskelumotivaatiossa sekä itsetunnossa – tämä puolestaan on vaikuttanut opiskelun tehokkuuteen. Koska etenemme lähes yleisopetuksen mukaisesti, tulee meidän kuitenkin huolehtia, että opiskelupaketti ei käy oppilaalle liian raskaaksi.

Toimimme monessa kohdin Moilasan (2002) esittämien periaatteiden mukaisesti. Jokaisesta erityistä tukea tarvitsevasta oppilaasta on psykologin tutkimuslausunto, josta ilmenee oppilaan haasteet ja vahvuudet. Pyrimme tukemaan oppilasta hänen heikoissa kohdissaan. Helpotusta yleisopetukseen nähden tulee mm. siinä, että koealue on aina paljon suppeampi ja kokeessa on vain yksi kielioppiasia. Kieliopista pidämme yleensä useammin ”pikkukokeita”, jotta asia ei kävisi ylivoimaiseksi. Kieliopin opiskelu pohjautuu siihen, että yleensä enemmän tukea tarvitsevatkin oppilaat haluavat opiskella vähän kielioppia, jotta he tuntevat olevansa ystäviensä kanssa tasavertaisia. Lisäksi kielen opettajana olen samaa mieltä Moilasan (2002) kanssa, että peruskieliopin hallinta helpottaa oppilaan opiskelua ja asioiden omaksumista. Pyrimme helpottamaan kieliopin hahmottamista arkielämän pienillä esimerkeillä, vertailemalla äidinkielen sijapäätteitä englannin kielen prepositioilmaisuihin ja

pyrimme selvittämään miksi ja missä juuri kyseistä muotoa tarvitaan. Kaiken tämän tarkoituksena on se, että oppilas pystyy hahmottamaan uuden asian ja asemoimaan tämän kielen järjestelmän kokonaiskuvaan. Yksilöllistetyn oppimäärän opiskelussa helpotusta tuo se, että opiskelutahti on rauhallisempi, kuin yleispuolella. Läksyjä tulee vähemmän, mutta vaadimme kuitenkin aina, että läksyt tulee tehdä. Oikeastaan ensimmäinen asia, mitä opetamme kaikille nuorillemme (riippumatta siitä onko hän erityistä tukea tarvitseva vai yleisopetuksen oppilas), on työnteko. Miten kannatta lukea sanoja, miten käsitellä annettua tekstiä, mitä kannattaa huomioida harjoituksia tehdessä? Pyrimme keksimään yhdessä muistikikkoja, jotka helpottavat asioiden mieleen painamista. Monella nuorella on opiskelutekniikka hukassa ja tämä on tilanne, jossa voimme auttaa nuorta etenemään opinpolulla. (Moilanen 2002, 149-156.)

Arvioinnin tavoitteena on kertoa oppilaalle miten hän on edistynyt opiskelussaan sekä saavuttanut hänelle asetetut tavoitteet. (Perusopetuslaki, arviointi, 21 § 24.1.2003/32) Hänen tulee saada palaute oppimisestaan. Kokeilla on myös itsetuntoa kohottava vaikutus. Painotamme oppilaille, että luemme hieman suppeamman oppimäärän ja jätämme yksityiskohtaisen tiedon vähemmälle. Tarkoituksemme on pitää yllä myönteistä asennetta kielen opiskeluun ja antaa eväitä kielen arkikäyttöön. Kokeilla on myös tärkeä merkitys opettajalle, sillä oppilaitoksessamme jaetaan todistus viisi kertaa vuodessa ja myös englannin opetus tulee arvioida. Noudatamme virallisia arvosteluohjeita soveltaen ja yksilöllistäen niitä tarvittaessa. Jos arviointi tehdään pelkän tuntiaktiivisuuden ja kotitehtävien perusteella, saattaa arviointi olla epäoikeudenmukainen joillekin oppilaille. Nyt kun arvioinnissa huomioidaan kaikki osa-alueet, kykenee jokainen oppilas tuomaan parhaat puolensa esille.

3.1 Haastava opetusmateriaali

Oppilaitoksessamme toimii tällä hetkellä kaksi pienluokkaa, jotka ovat 8 - ja 9 - luokat. Koulussamme englannin opetuksessa tällä hetkellä käytössä oleva kirja ja työkirja yksilöllistettyyn opetukseen ovat tarkoitettu 7 - luokille. Tekstikirja on kuitenkin vaikea ja monelle erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle ylivoimainen.

Nykyinen opetusmateriaali ei vieläkään tue yksilöllisten opetustavoitteiden mukaisesti opiskelevaa oppilasta. Koulussamme käytössä olevassa kirjasarjassa on nyt tullut käyttöön yksilöllistetyn opetuksen työkirja. 7-luokilla olemme havainneet tilanteen ongelmallisuuden. Työkirja nopeasti katsottuna näyttää hyvältä. Se on näennäisen selkeä, mutta myöhemmin huomaa ongelmia. Tekstit ovat niin pitkiä ja vaikeita, että suurin osa oppilaista ei pysty suomentamaan tekstejä, vaikka suomentaminen ja sisällön selvittäminen mielestäni on oleellinen asia kieltenopetuksessa. Jos oppilaalla on opiskeluvaikeuksia, on tekstin tunteminen ensiarvoisen tärkeää. Koska tunnilla on yleensä muita aineita opiskelevia oppilaita, ei opettaja ehdi tai pysty suomentamaan kaikkia tekstejä yksilöllistetyn oppimäärän mukaan opiskelevalle. Oppilaanhan pitäisi ehtiä omaksumaan tekstin sisältö. Osa työkirjan tehtävistä vaatii yleensä tekstin aiempaa käsittelyä. Jos tekstiä ei ole ehditty / pystytty käsittelemään, jäävät nämä tehtävät automaattisesti pois. Ristikkotehtävät oppilaat kykenevät tekemään sanaston avulla.

Koemme kirjatilanteen ongelmalliseksi. Koulussamme käytössämme oleva kirjasarja on jopa yleisopetuksessa vaikea. Kappaleet ovat pitkiä, sanasto usein vaikea sekä opettajia harmittaa kirjasarjan nuoria koskeva tyyli (myös monet oppilaat ovat kommentoineet tyyliä negatiivisesti). Näistä syistä johtuen päätimme kehittää 9-luokan oppilaille oman opiskelupaketin. Muokkasimme yleisopetuksen opetusmateriaalia luvuista, jotka ovat olleet aihepiiriltään nuoren kasvua tukevaa tai kieliopillisesti tärkeää. Lisäksi keräsimme materiaalia, jonka sanasto liittyy normaaliin nuoren aikuisen elämään. Tekstit käsittelevät kaupassa asiointia, pankki- ja postiasiointia, matkustusta, henkilötietojen täyttämistä, kaavakkeita, ravitsemusta, liikuntaa yms. asioita ja tilanteita, joita nuori kohtaa siirtyessään toisen asteen opiskelijaksi sekä vapaa-ajallaan. Opetuspaketti kehittyy koko ajan, mutta perusversio on ollut käytössä nyt kaksi vuotta. Oppilailta saamani palaute on ollut myönteistä ja siksi haluan jatkaa materiaalin muokkausta ja käyttöä. Oppilaat ovat olleet kiinnostuneita lisäämään tietomääräänsä sekä siinä samalla kehittämään kielitaitoaan.

3.2 Englannin opiskelu erityisopetuksessa

Tarkoitukseni on mukautetun englannin opetuksessa

- vahvistaa oppilaan omia vahvuuksia ja vähentää oppimisen vaikeuksia
- tukea oppilaan myöhempää opiskelua ja elämää
- torjua oppilaani epäonnistumisia ja innostaa kielenopiskeluun
- kehittää oppilaalle materiaalia, joka tukee hänen kehitystään nuorena aikuistuvassa maailmassa.

Tavoitteena oppilaitoksessamme on opiskella samat sisältöalueet kuin yleisopetuksessa, mutta käytämme yksilöllistetyssä opetuksessa mm. selkokieltä ja lyhyempiä asiakokonaisuuksia kerrallaan. Yksilöllistetyin arvioinnin tavoitteet ovat samat kuin yleisopetuksessakin: kuvata oppilaan osaamistasoa. Tavoitteenamme on myös ylläpitää myönteistä oppimisilmapiiriä, ilman suuria suorituspaineita. Opetamme oppilaille työntekoa ja keinoja, miten selviytyä annetuista tehtävistä.

Laatiessamme opiskelu- ja koepakettia, on johtolankana ollut 9-luokan yleisopetuksen englannin opetussuunnitelma. Olemme opetuksessa pyrkineet ottamaan samat kielioppiasiat kuin yleisopetus, mutta käsittelemme asiat selkokielellä ja kirjoitutamme asiat aina vihkoon. Näin oppilas ei tunne olevansa eriarvoisessa asemassa yleisopetuksen piirissä oleviin ystäviinsä nähden. Koko yläkoulun ajan yksi tärkeimmistä ohjenuoristamme on nuoren itsetunnon vahvistaminen ja omiin taitoihin uskomisen.

Laatiessani yläkoulun englannin kokeita, on pääperiaatteenani aina ollut oppilaan huomioiminen. Sovimme aina oppilaiden kanssa yhdessä koepäivämäärän. Koulussamme on tapana, niin kielissä kuin matematiikassakin, pitää muutamat ns. lauttakokeet vuodessa. Tämä tarkoittaa sitä, että kaikilla saman luokkatason oppilailla on yhtä aikaa esimerkiksi englannin koe. Koe on kaikille sama, opettajasta riippumatta. Olen usein pyrkinyt järjestämään myös erityistä tukea tarvitseville oppilaille kokeen, joka suoritetaan samanaikaisesti muiden oppilaiden mukana. Olen huomannut, että tämä on oppilaan itsetunnolle erittäin tärkeää, koska näin oppilaat kokevat olevansa tasavertaisia luokkatoveriensa kanssa.

Pidämme vuodessa 4 - 6 "isoa" koetta. Tämän lisäksi voi olla pieniä kuulusteluja, jotka ilmoitetaan ennakkoon. Pidämme myös sanakokeita, aivan kuten yleisopetuksessa. Sanakokeissa huomioidaan oppilaan taso. Joillekin voi antaa sanoja lähes yleisopetuksen tason mukaisesti. Tärkeää on, että aina huomioidaan oppilaan haasteet ja vahvuudet. Jos oppilaalla on suuria vaikeuksia kirjoittaa sanoja oikein, voin sanakoetta tarkastaessani pyytää oppilasta esimerkiksi lausumaan sanan. Näin pystyn varmistamaan, että oppilas tarkoittaa oikeaa sanaa ja voin hyväksyä kyseisen sanan. (Moilanen 2002, 250-251)

Kun oppilaalle tulee englannin koe, huolehdin siitä, että kappale on hyvin suomennettu ja sisällölliset asiat selvitetty. Jos tehtäviin liittyy kielioppia, kirjoitutan asian aina selkokielellä vihkoon ja tietysti opetan asian vielä erikseen. Pyrin ottamaan selkeitä esimerkkejä, joilla linkitän kieliopin ja sanaston mm. arkielämään. Teetän harjoituksia, jotka tukevat oppilaan oppimista. Joskus luemme asiat yhdessä ääneen (jos mahdollista muiden oppilaiden takia). Teemme paljon erilaisia tehtäviä, jotka liittyvät koekappaleeseen ja opetettuun asiaan. Kertaamme aina ennen koetta. Kertauksen yhteydessä kerron, mitkä harjoituskirjan tehtävät ovat tärkeitä ja mitkä erityisen tärkeitä. Tämän tarkoituksena on se, että oppilas osaa keskittyä kotona oikean kaltaisiin tehtäviin harjoitellessaan kokeeseen. Tämä antaa tunnolliselle oppilaalle varmuutta opiskella koetta varten. Pitäessäni koekertausta, pidän yleensä aina ns. harjoituskokeen. Tämän kokeen tarkoituksena on helpottaa oppilas hahmottamaan tuleva koe. Voimme yhdessä tarkastella, mitä tehtävän sanamuoto tarkoittaa. Monella oppilaalla on koekammo, joka saattaa johtua mm. siitä, että oppilas pelkää, että ei ehdi tehdä koetta loppuun. Harjoituskokeella oppilas voi testata kokeeseen käyttämänsä ajan. (Moilanen 2002, 238-241)

Ennakointi on hyvin tärkeää, kun suunnitellaan erityistä tukea tarvitsevan oppilaan kokeen suoritusta. Monilla heistä on vaikeuksia kokeen suorittamisessa, etenkin yläkoulun alkuvaiheessa. Jos ajankäyttö on ollut oppilaan ongelma, olemme harjoitelleet ajan kulumista tehtäviä suorittaessa ja oppilaat oppivat hyödyntämään luokkani suuren Mikki Hiiri-kellon. Oppilaille

kerrotaan myös aina ennakoon, että aikaa on varmasti riittävästi kokeen suorittamiseen. Koska harjoittelemme ja kertaamme oppilaiden kanssa kokeeseen ennakolta, on itse koetilaisuuden aloitus jo helpompaa. Kokeen alussa selvitän tehtävien tehtävänannot vielä suullisesti, jotta oppilas varmasti saa kokonaiskuvan suoritettavasta kokeesta. Hänen ei tarvitse jännittää, ymmärtääkö hän annetun tehtävän oikein.

Olen jo kertaustuntien yhteydessä antanut oppilaille pieniä vinkkejä, miten hän voi poistaa jännitystään kokeen alussa. Vanhoilta opasajoiltani (kohdeopas, Kreikka/Rodos) olen tuonut mukani oppaiden käyttämän pienen kikan. Hyvin vanha ja ryppyinen paikallisopas Kreikassa opetti tämän minulle. Kun tunnin alussa oikein jännittää, pitää paperi laskea pöydälle, sulkea vaikkapa vielä silmät, hengittää syvään ja mikä tärkeintä - hieroa kämmenpohjia. Hieronnassa voi käyttää apuna esimerkiksi kumia. Kumia pyöritetään pehmeästi kämmenpohjassa hetken. Pelkkä kevyt sormenpäillä tehty pyöritys on yhtä tehokas. Tämä liike on kohdistettu kämmenpohjan akupisteisiin ja liike tuo henkilölle rauhan ja levollisuuden tunteen. Koko toimenpiteeseen kuluu aikaa maksimissaan muutama minuutti.

Kertaustuntien yhteydessä olemme yhdessä oppilaiden kanssa pyrkineet kehittämään muistikikkoja, joiden avulla on helpompi muistaa tiedot. Olen kertonut, että oppilaat voivat kirjoittaa muistisääntönsä kokeen alussa erilliselle opettajan antamalle suttupaperille. Näin mielessä olevat asiat eivät mene sekaisin oppilaan tutustuessa koetehtäviin. (Moilanen 2002, 243-244)

Moilasan (2002) ehdottamaa opetustilan siirtoa on normaalissa perusopetuksessa vaikea käyttää. Oppilaitoksemme opetustilat ovat niin täynnä, että siirto muualle on mahdoton. Moilanen kehottaa käyttämään myös kielistudiota, jotta oppilaat voivat itse lukea ääneen tehtävät. Nykypäivän kouluissa on pyrkimys siirtyä pois studioista ja kuuntelut suoritetaan irtokuulokkein. Näin on käytäntö myös meidän oppilaitoksessamme. Koska toimin laaja-alaisena erityisopettajana, on luokassani usein samanaikaisesti myös muita oppilaita. Tästä syystä koetta tekevä oppilas ei voi lukea tehtäviään ääneen, vaan käymme tehtävät kokeenkirjoittajien kanssa nopeasti yhdessä

läpi. Tämän jälkeen julistetaan koe- ja työskentelyrauha kaikille. Muita aineita opiskelevat tekevät yleensä hiljaista työtä muiden kirjoittaessa koetta. Tämä järjestely vaatii opettajalta kohtuullista organisointia tuntien sujumiseksi. Pysin sijoittamaan oppilaat luokassa niin, että kinesteettiset oppilaat ja jännittäjät istuvat taka-alalla ja visuaalisesti rajoittuneet (näköhavainnollisesti rajoittuneet) istuvat edessä tai ikkunan vieressä. Muut opiskelijat istuvat sitten siellä, missä on tilaa. Tämä järjestely varmistaa kaikille hyvän koe- ja opiskelurauhan. (Moilanen 2002, 245-246)

3.3 Koetilanne

Miten yksilöllistetyn oppimäärän mukainen englannin koe eroaa yleisopetuksen kokeesta? Olen pyrkinyt opetuksessani selkeään, suoraviivaiseen toimintaan. Tämä antaa oppilaalle ryhtiä opiskeluun. Oppilas tietää opiskelun arkipäivän rutiinit. Hän voi luottaa siihen, että toimin systemaattisesti aina samoin. Tämä pätee niin yleisopetuksen kuin myös yksilöllistetyn englannin kokeisiin.

Erona yleisopetuksen kokeisiin on se, että meillä on kokeissa aina vain yksi, korkeintaan kaksi kappaletta. Kielioppiasioita ei ole kuin yksi. Pysin laatimaan hyvin monipuolisen kokeen, jotta kaikilla olisi mahdollisuus onnistua ainakin jossain osiossa. Koe on ulkoisesti hyvin saman tyyppinen, kuin yleispuolen koe. Siihen sisältyy aina myös kielioppiosaan liittyvä tehtävä. Tehtävä on hyvin samankaltainen, mitä kotitehtävänä tai tunnilla olemme oppilaiden kanssa harjoitelleet. Pysin ottamaan mukaan myös suomentamista sekä muutaman sanonnan tai lauseen suomesta englanniksi. Yksilöllistetyn oppimäärän kokeissa sanasto on helpompaa, lauseet lyhyempiä ja yksinkertaisempia kuin yleispuolen kokeissa. Olemme noudattaneet tätä käytäntöä opetuksessamme jo useamman vuoden ajan ja palaute oppilailta on ollut hyvä. Emme ole työparini kanssa nähneet syytä muuttaa opetusmetodejamme.

Koetta laatiessani pyrin kiinnittämään erityistä huomiota kokeen ulkonäköön. Kokeen tulee olla selkeä. Tehtävänanto ei saa olla liian pitkä, sillä esimerkiksi luki-oppilas saattaa "oikaista" tehtävänantoa lukiessaan ja jättää jonkun tärkeän

kohdan huomioimatta. Tekstin kirjasinkoko, -malli ja riviväli tulee olla myös riittävän suuri, jotta oppilaan on helpompi hahmottaa tehtävä.

Usein ohjeistetaan, että lukivaikeus otettaisiin huomioon koetilanteen järjestelyillä. Tällaisia järjestelyjä voivat olla kirjoittaminen tietokoneella tai kirjoittaminen muussa tilassa sekä mahdollinen lisäaika. Oppilaitoksessamme toimitaan kuitenkin eri tavoin. Monella erityistukea tarvitsevalla oppilaallamme on paljon muita ongelmia kuin luki-vaikeus. Osa oppilaistamme on hyvin hitaita. Tällaisissa tilanteissa varmistamme sen, että oppilas ehtii tehdä kokeen. Arvioinnin päähuomiona on se, että oppilas ja hänen henkilökohtaiset haasteensa tai vahvuutensa huomioidaan aina ensin. Vaikka noudatan tiettyä yhtenäistä linjaa kokeen korjauksessa, jokainen oppilas huomioidaan yksilönä. Jos oppilas jättää esimerkiksi puolet sanan kirjaimista pois, tulee minun varmistua siitä, että kyseessä on oppilaan henkilökohtainen piirre eikä huolimattomuus. Jos oppilas esimerkiksi systemaattisesti kirjoittaa sanat ääntämisen mukaan, voin tarkentaa asioita pyytämällä oppilaan lausumaan kokeesta tiettyjä sanoja ääneen. Tätä käytän mm. sanakokeiden yhteydessä. Tällaisissa tilanteissa tulee olla kuitenkin tarkka, jotta huolimattomuusvirheistä kärsivät eivät tunne olevansa eriarvoisessa asemassa. Pääpyrkimys on kuitenkin se, että oppilas yläasteen aikana oppisi myös kirjoittamaan mahdollisimman oikein.

Joskus poikkeustilanteessa olen antanut oppilaan kirjoittaa kokeen omalla tietokoneellani, mutta mieluummin olen toiminut itse oppilaan kirjurina, hänen luetellessaan sanoja ja kirjaimia. Tällaisia tilanteita ovat olleet esimerkiksi kirjoituskäden pitkäaikainen kipsaus. Kirjurina toimiminen onnistuu vain niissä tilanteissa, että luokassani ei ole paljon oppilaita. Suullisia kokeita olen järjestänyt harvoin. Nämä ovat olleet yleensä vaikeasta luki-häiriöstä kärsiville oppilaille.

Pohjaamme todistusnumerot aina myös kirjallisen kokeen mukaan. Tietysti arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö tunnilla, harrastuneisuus asiaan sekä kotitehtävien huolella suorittaminen. Arviointiin vaikuttavat oppilaan henkilökohtaiset haasteet ja vahvuudet. (Moilanen 2002, 250-251.)

4 KEHITTÄMISHANKKEEN KULKU

Ammatillisen erityisopettajankoulutukseen kuuluva kehittämishanke voi olla toiminnallinen tuotos. Omaan lukivaikeuteeni pohjaten aloin ideoida kehittämishanketta, joka liittyisi kiinteästi omaan työhöni perusopetuksen erityisopetuksessa. Olen vuodesta 2002 lähtien kehittänyt yksilöllistettyyn opetukseen soveltuvaa englannin opetusmateriaalia. Kehittämistyöni tavoitteena on ollut paitsi saada käyttöön sopivaa opetusta tukevaa materiaalia, myös vahvistaa erityistä tukea tarvitsevien itsetuntoa vieraan kielen oppijoina liittämällä aihepiirit nuoren elämään sekä kiinnittämällä huomiota opetuksen kannustavuuteen.

Oma hankkeeni on osa tätä kehittämistyötä. Englannin kielen opiskelun arviointi on erityisopetuksessa monitahoista. Siinä otetaan huomioon varsinaisten koesuoritusten lisäksi kiinnostus opiskeltavaan aineeseen, kotitehtävien suoritus, tuntityöskentely sekä oppilaan oma kehitys opiskelun edetessä. Keskityn tässä vain kirjallisiin kokeisiin ja rajaan kehittämishankkeeni koskemaan englannin kielen koepaketin kehittämistä yksilöllistettyyn opetukseen.

4.1 Koepaketin aloitus

Koepaketin rakentaminen alkoi aikanaan muutama vuosi sitten vahingossa. Oppilaitokseemme tuli paljon hojks-oppilaita, eikä aikaisemmilta vuosilta ollut sopivaa opetus- tai koemateriaalia. Aloin vähitellen kokoamaan omaa, itseni näköistä materiaalia. Kun hetkeä myöhemmin aloin opiskeluni Jyväskylässä, ratkesi kehittämisprojektini aihe vahingossa itsestään. Saatoin yhdistää oppilaitoksemme tarpeen sekä opiskeluni kehittämisprojektin molempia tahoja hyödyttäväksi järkeväksi kokonaisuudeksi. Innostuin asiasta ja materiaalia alkoi valmistua runsaasti. Ilmeni uudenlainen ongelma – materiaalia valmistui niin runsaasti etten tiennyt, mitä ottaa työhöni mukaan. Päätin valita tähän työhöni muutaman tyypillisimmän kokeen.

4.2 Sanasto

Minulla on aina ollut tapana luetuttaa oppilailla sanoja. Olen sitä mieltä, että jokainen oppii, jos vain tahtoo. Toinen oppii vain nopeammin, kuin toinen ja toinen pystyy omaksumaan enemmän sanastoa, kuin toinen. Joillakin on 2 sanaa riittävä määrä, kun taas toinen voi lukea kerrallaan jopa 20-25 sanaa. Opiskelemme kaikkien oppilaiden kanssa sanastoa. Tunneilla kappaleet kuunnellaan, harjoitellaan sanojen ääntämistä sekä kirjoittamista. Oppilaan taso ratkaisee sen, kirjoitetaanko esimerkiksi sanasto vihkoon vai opiskellaanko sanat suoraan kirjasta. Luetuista sanoista pidetään aina kirjalliset sanakokeet. Tämä on ollut oppilaiden oma toive, että sanat kysellään aina kirjallisesti. Kun sanakokeet ovat kirjalliset, saavat oppilaat heti palautteen osaamisestaan sanoista. Oppilaiden intoon kirjoittaa sanakokeet kirjallisesti saattaa vaikuttaa joidenkin oppilaiden vanhempien harrastama palkkiomenetelmä. Koska sanat on luettu huolellisesti kappaleen yhteydessä ja niitä on myös kerrattu ennen koetta, on loogista aloittaa koe tutulla sanasto-osiolla. Kyseessä oleva koekappale ja oppilaiden taso vaikuttavat tapaan kysellä sanat. Tavallisin tapa on pääosin kysellä sanoja suomesta englanniksi, mutta joskus käytän esimerkiksi vaihtoehtotehtävää tai ristikköä. Kysyn mielelläni tavallisimpia verbejä sekä keskeisiä substantiiveja sekä adjektiiveja. Sanat ovat yleensä käyttösanastoa, sillä niiden muistamisesta on oppilaalla hyötyä myöhemminkin.

4.3 Kielioppi

Kokeen toisessa osiossa kysyn yleensä kielioppia. Pääperiaattemme on ollut, että hojks-oppilaat käyvät ”tavallista” koulua ja opiskelevat oman henkilökohtaisen tasonsa mukaisesti samoja asioita, kuin yleispuolellakin. Oppilaitoksessemme hojks-opiskelu ei ole mitään leikkiä ja viihdykettä, mitä olen havainnut olevan joissakin kouluissa. Tämän huomion olen tehnyt muutaman oppilaan kohdalla, jotka ovat siirtyneet muualta oppilaitokseemme. Heille on ollut ehkä pieni kulttuurishokki, että oppilaitoksessemme kaikki oppilaat ovat saman arvoisia – myös työnteossa. Yleensä oppilaat ovat oppineet koulumme kulttuurin nopeasti ja pitäneet sitä jatkoa ajatellen parempana vaihtoehtona. Kokeessa on ollut aina joku ennalta sovittu ja

harjoiteltu kielioppiasia. Asia on ensin kirjoitettu selkokielellä vihkoon, opetettu (suullisesti ja taulua hyödyntäen) ja lopuksi tehty asiaan liittyviä harjoituksia. Kun koe lähestyy, kertaan vielä asian oppilaille, annan mahdollisia lisäharjoituksia ja muistutan, mitkä harjoitukset kannattaa kerrata kokeeseen erityisen hyvin. Usein pidän pienen harjoituskokeen, jolla oppilaat voivat testata tietämystään ennen koetta.

Kokeessa kielioppia voi kysellä eri tasoilla täydennystehtävillä. Tehtävässä saatetaan antaa sanallinen vihje suomeksi tai englanniksi ja oppilaan tulee vihjeen perusteella laittaa kieliopillisesti oikea muoto. Jotakin kielioppiasiaa saatan kysyä esimerkiksi suoralla kysymyksellä "Miten muodostat perfektin? Anna esimerkki ja suomenna se." Tämän tyyppinen tehtävä on käytössä vain silloin, kun asiaa on opiskeltu pitkään ja oppilaille on kysymystyyli tuttu tunneilta. Joskus saatan käyttää myös vaihtoehtotehtävää. Tehtävän tyylin ratkaisee aina kielioppiasian aihe, asian yleisyys kielessä sekä tietysti oppilaiden taso.

4.4 Suomennettavat sanonnat tai lauseet

Käytän yleensä kokeessani suomennettavia lauseita tai sanontoja. Nämä tulevat joko suoraan koekappaleesta tai harjoitustehtävistä tai esimerkeistä. Nämä sanat tai sanonnat ovat koekappaleen keskeistä sanastoa ja yleensä sellaisia, jotka ovat hyödyksi myös tulevaisuudessa. Tällaisia suomennettavia lauseita voivat olla esimerkiksi: Can I help you? May I use my creditcard? Suomennososiossa en käytä koskaan outoja sanoja tai sanontoja, vaan tarkoitukseni on, että oppilas oppii käyttämään ja ymmärtämään keskeistä käyttösanastoa.

4.5 Käännöslauseet suomesta englantiin

Harjoittelemme oppilaiden kanssa myös sanontojen käyttämistä englanniksi. Välillä kirjoitamme "vanhanaikaisia" käännöslauseita. Näissä harjoituksissa oppilaan tulee kirjoittaa tietyt lauseet tai sanonnat englanniksi. Lauseet voivat liittyä johonkin tiettyyn kielioppikohtaan tai käytännön tilanteeseen. Usein

käytännön tilanteet ovat myös sellaisia, joita harjoittelemme myös suullisesti. Käytämme tilanteissa sekä suoraa käännöstä että ilmaisua "omin sanoin". Tällaisesta "suorasta kääntämisestä" voi olla esimerkkinä "Pääsenkö tällä linja-autolla Turkuun?" tai kommunikaatioharjoituksena "Miten sanot, kun haluat tietää meneekö tämä linja-auto Turkuun." Kokeessa käytetyt sanonnat tai lauseet ovat aina sellaisia, jotka liittyvät aihepiiriin ja koekappaleeseen. Käännöslauseissa ei käytetä mitään yllätyksiä. Tarkoitus on nähdä, onko oppilas omaksunut lukemansa ja harjoittelemansa kappaleen.

4.6 Muut aihepiiriin liittyvät tehtävät

Jos kokeen aihepiirinä on ollut esimerkiksi matkustus, tien kysyminen, kauppa- ja postiasioilla selviytyminen tai säätila, voi koe olla laadittu siten, että siellä kysytään lähinnä sanastoa ja erilaisia reagointitilanteita. Tällaisessa kokeessa on harvemmin kielioppia mukana. Koe keskittyy testaamaan opeteltua aihepiiriä. Usein viimeisenä tehtävänä on tekstinymmärtämistehtävä.

4.7 Tekstinymmärtäminen

Olen pyrkinyt systemaattisesti opettamaan oppilaitani siihen, että elämässä tulee vieraan kielen kanssa tilanteita, jolloin ei ymmärrä kaikkea. Tärkeintä tällaisessa tilanteessa on se, että ei panikoi. Aloitamme jo 8-luokan keväällä pienet ymmärtämisharjoitteet. Koko 9-luokan ajan harjoittelemme tilanteita, joissa tekstissä tulee outo sana, jota ei ole pakko ymmärtää. Haluan, että oppilaani oppivat sen, että tekstistä voi saada selvää, vaikka ei joka sanaa käännäkään suomeksi vihkoon. Vaikeutan tekstejä kevättä kohti. Harjoittelun alussa tai jos teksti on suhteellisen hankala, annan muutaman ydinsanan suomennoksen. Teksteissä voi olla monivalintatehtäviä, korjaa virheet-tehtäviä tai vastaa kysymyksiin suomeksi. Tehtävien vaikeusaste riippuu tekstin aihepiiristä ja vaikeudesta. Olen kokenut, että tekstinymmärtämistehtävien käyttö hojks-oppilailla on oppilaalle erittäin palkitsevaa. Kun he huomaavat, että joka sana ei ole pakko ymmärtää ja he silti pystyvät ymmärtämään tai kertomaan omin sanoin mitä tekstissä kerrottiin, on tämä aiheuttanut oppilaissa suurta mielihyvää ja itsetunnon kohenemistä. Aion jatkossakin käyttää energiaa

siihen, että opetan oppilaitani käsittelemään vieraskielisiä tekstejä. Tämä tuo oppilaille myös varmuutta siirtyä avoimin mielin elämään nuoruuttaan perusopetuksen jälkeen, kohtaamaan uusia haasteita ja opiskelemaan toisella asteella uudessa ympäristössä.

4.8 Yhteenveto koepaketista

Koepaketin kehittäminen on jatkunut jo muutaman vuoden ajan. Aina kun teetän oppilailla kokeen tai harjoitteen, otan heiltä palautteen kyseisestä kokeesta tai harjoitteesta. Pysin muokkaamaan kokeeni sellaisiksi, että ne ovat selkeitä ja oppilasystävällisiä. Tarkoitukseni on se, että oppilas selviytyy annetuista tehtävistä kunnialla annetun ajan puitteissa. Kokeiden tulla olla myös palkitsevia siten, että jos oppilas on lukenut ja tehnyt töitä kokeen eteen, hänellä on mahdollisuus selviytyä kokeesta hyvin. Haluan, että oppilaalla on kokeesta lähtiessään tunne "minä osasin". Tietysti, jos oppilas tulee täysin valmistautumatta ja välinpitämättömänä kokeeseen, ei hänen tule saada kokeesta hyvää arvosanaa. Toivon, että pystyn opettamaan oppilailleni innostuneisuutta oppiainetta kohtaan, arvostusta omaa ja muiden tekemää työtä kohtaan ja sen, että aina kannattaa yrittää. Pienin askelin pääsee pitkälle!

LÄHTEET

Ahonen, T., Siiskonen, T., Aro, T. (toim.). 2001. Sanat sekaisin?. Jyväskylä: PS-kustannus.

Ahvenainen, O., Holopainen, E. 2003. Lukemis- ja kirjoittamisvaikeudet. 3-painos. Jyväskylä: Kirjapaino Oma.

Moilanen, K. 2002. Yli esteiden. Vammala: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Pitkänen, E-L., Haukkala, M., Nurmi, I., Westlake, P. 1987. OK English 9, Study book. Porvoo: WSOY.

Pitkänen, E-L., Haukkala, M., Nurmi, I., Westlake, P. 1987. OK English 9, Activity book. Porvoo: WSOY.

Painamattomat lähteet

Ahvenainen, Ossi, erityispedagogiikan luennot ja luentomuistiinpanot Porissa ja Jyväskylässä 2004-2005

Holopainen, Esko, luentomuistiinpanot 14.3.2006 Jyväskylässä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetussuunnitelman versio internetissä osoitteessa: http://www.oph.fi/info/ops/pops_web.pdf

Hotelli- ja maahantulokaavakkeita eri maista.

LIITTEET

*En 9 / words

Name _____

Date _____

Kirjoita sanat / sanonnat englanniksi.

1. tärkeä =	6. palvelu =
2. kuljetus =	7. vuorotyö =
3. ulkomailla =	8. ammatti =
4. pareittain =	9. teollisuus =
5. kiinteä työaika	10. säännöllinen =

_____ / 10

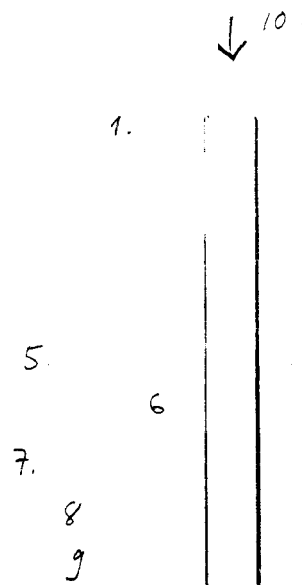
*En 9 / words

Name _____

Date _____

Täytä ristikko englanniksi.

1. kulttuuri
2. vatsa
3. viesti, sanoma
4. yliopisto
5. ihminen, ihmisolento
6. yhteinen
7. tunne
8. kemikaali
9. vahingollinen
10. _____

_____ / 10

*9-lk, englantia / kielioppi / relatiivipronominit

Name _____

Täydennä relatiivipronominit.

1. This bike, _____ I have had for years, is still good.
2. _____ you do, do well.
3. This is all _____ I have to say to you.
4. There is the the girl to _____ I sold my horse.
5. Tell me everything _____ you know about it.
6. Do you know the boy _____ dog won the first prize?
7. Is that the house in _____ you live?
8. She is the kindest nurse _____ works at the hospital.
9. Finland, _____ is a small country, is in northern Europe.
10. My sister, _____ has been to London, has just come back.

_____ / 10

***9-ik, englanti**

Name _____

Date _____

Pisteet _____ /

Arvosana _____

1. Sanasto.

1. säveltää =	6. mennä naimisiin =
2. kieltäytyä =	7. köyhyys =
3. virhe =	8. kadehtia =
4. itävaltalainen =	9. iloinen =
5. aikuinen =	10. aikana =

_____ / 10

2. Miten sanot suomeksi.

1. His 7th child was christened Anna Maria. _____
2. I was listening to music even before I could talk. _____
3. Every night I sang a little song to my baby sister. _____
4. I had written the song myself. _____
5. I made my living by teaching music. _____

_____ / 10

3. Kumpi suomennos on oikein? Ympyröi mielestäsi oikea vaihtoehto.

1. His father taught him.
 - a) Hänen isänsä opetti häntä.
 - b) Hänen isäänsä opetettiin.
2. The group is playing his music.
 - a) Yhtyeessä soitetaan hänen musiikkiaan.
 - b) Yhtye soittaa hänen musiikkiaan.
3. His pieces are played everywhere.
 - a) Hän on soittanut kappaleita kaikkialla.
 - b) Hänen kappaleitaan soitetaan kaikkialla.
4. Are his pieces still played?
 - a) Soittaako hän vielä kappaleitaan?
 - b) Soitetaanko hänen kappaleitaan vielä?
5. He wasn't always understood.
 - a) Hän ei aina ymmärtänyt.
 - b) Häntä ei aina ymmärretty.

_____ / 5

4. Passiivi/rakenne. Täydennä *olla-verbin* oikea muoto sekä kirjoita *verbimuodon suomennos* viivalle .

1. The house _____ built last year. _____
2. Breakfast _____ served between 7 and 10 am. _____
3. The rooms _____ cleaned every day. _____
4. More staff _____ needed because there was so much work. _____
5. _____ young people given more summer jobs then? _____

____ / 5 + 5

5. Kirjoita englanniksi. Ole huolellinen aikamuotojen sekä verbimuotojen (aktiivi / passiivi) kanssa.

1. Anna Marian seitsemäs lapsi kastettiin J.C. W.T. Mozartiksi.

2. Heitä kuljetettiin (vietiin) ympäri Euroopan hoveja.

3. Mozartin musiikkia soitetaan ja rakastetaan kaikkialla.

4. Tätä ihmelasta myös kadettiin kaikkialla.

5. Mozart melkein unohdettiin aikuisena.

____ / 10 + 5

*9-luokka / englanti / säätila + konditionaali

Name _____

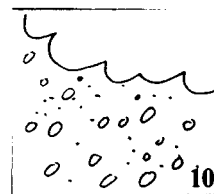
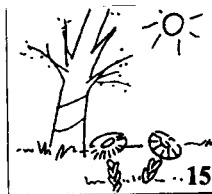
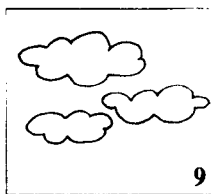
1. Miten kysyt ja vastaat englanniksi?

Millainen sää on tänään? _____

On sateista ja lämmintä. _____

____ / 2

2. Miten ilmaiset seuraavien kuvien säätilan englanniksi?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

____ / 5

3. Miten sanot suomeksi?

1. chilly = _____

2. freezing = _____

3. misty = _____

4. foggy = _____

5. It's getting colder. _____

____ / 3

1. Täydennä I - konditionaalilla.

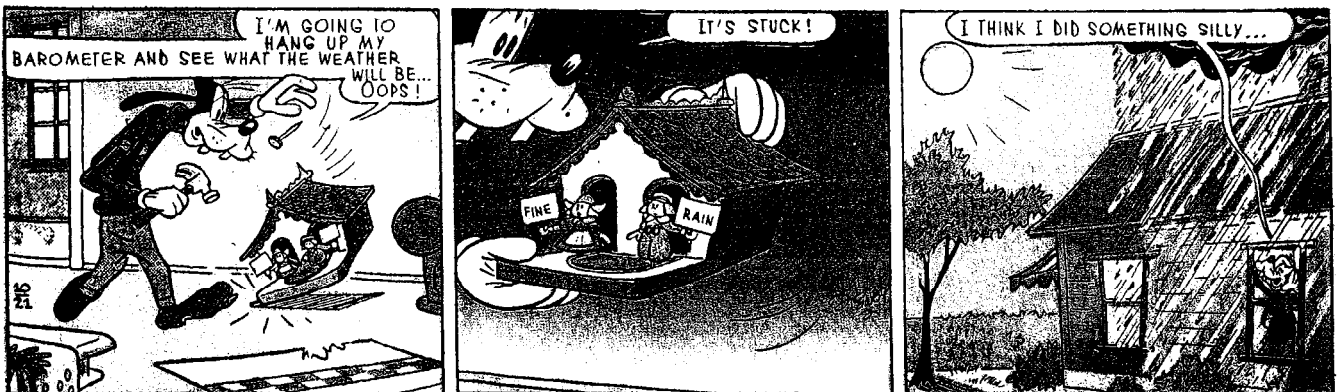
1. If I _____ you, I _____ that way.
(be) (not, do)
2. What _____ if he _____ ?
(happen) (not, come)
3. People _____ things if they _____ nice.
(buy) (look)
4. It _____ if they _____ at all.
(not, matter) (not, play)
5. Everything _____ better if people _____ to be kind.
(go) (try)

_____ / 10

2. Täydennä II – konditionaalilla.

1. We _____ harder if _____ ill.
(work) (not, be)
2. It _____ ten minutes if you _____ faster.
(take) (run)
3. _____ they _____ to do it if it _____ raining.
(can) (not, stop)
4. Nothing _____ her plan if she _____ this.
(change) (know)
5. Peter _____ till ten if he _____ vacation.
(sleep) (have)

_____ / 10

ENGLANTI / 9-1k

Name _____

Koealue: matkustaminen, henkilötiedot

Date _____

1. Yhdistä oikein.

1. tulli

2. matkatavarat

3. verovapaa myymälä

4. turvatarkastus

5. lähtöselvitys(pöytä)

6. portti

7. matkustaja

8. saapuminen, saapuva liikenne

9. lähtö, lähteväliikenne

10. tarkastuskortti

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

A. a passenger

B. a boarding pass

C. a gate

D. (the) customs

E. arrivals

F. luggage

G. departures

H. a duty-free shop

I. security control

J. a check-in-desk

____ / 10

2A Tässä matkustaja Kepolan tietoja.

Olet Kaisa-Kyllikki Kepola, ammatiltasi sairaanhoitaja. Tämänhetkinen työnantajasi on Napapiirin Lonkka ja Nivel. Olet matkalla Miamiin. Olet syntynyt 16.12. 1980 Köyliössä: Kotiosoitteesi on Kotikatu 6, 34200 Kepola. Lomaosoitteesi on Hot. Dry, 1853 Collins Avenue, Miami Beach, Florida. Lennät Hki-Vantaan kentältä ja saavut Miamin kansainväliselle kentälle 23.03.20xx. Viivyt viikon. Lentosi numero on AY 364 ja passisi numero on 015586. Viisumisi on myönnetty Helsingissä 27.01.2005

2A Henkilötietokaavake. Täytä annetuilla tiedoilla.

1 Family Name	
2 First (Given) Name	3 Birth Date (Day/Mo/Yr)
4 Country of Citizenship	5 Sex (Male or Female)
6 Passport Number	7 Airline and Flight Number
8 Country Where You Live	9 City Where You Boarded
10 City Where Visa Was Issued	11 Date Issued (Day/Mo/Yr)
12 Address While in the United States (Number and Street)	
13 City and State	

Welcome to the United States

Admission Number

029163934 01

Immigration and Naturalization Service

I-94 Arrival Record

2B Suomenna.

1. family name _____

2. first name _____

3. birth date _____

4. nationality _____

5. sex _____

6. signature _____

TEKSTIN YMMÄRTÄMINEN

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin *suomeksi*.

1. Mikä tärkeä asia sinun tulee muistaa tehdä ennen kuin matkustat ulkomaille lomalle.

2. Mikä on matkustajan kannalta matkan vaarallisin hetki?

3. Miksi varkaat liikkuvat mielellään lentokentillä? (2 asiaa)

4. Minkälaisissa paikoissa varkaat oleskelevat lentokentillä mieluiten?

5. Mikä voi pilata koko loman jo ennen loman varsinaista alkua?

6. Millä keinoin voit suojautua varkaita vastaan? (4 asiaa)

Etsi seuraavat sanat tekstistä ja kirjoita ne englanniksi.

1. matkavakuutus =

2. taskuvaras =

3. sattumalta, vahingossa =

4. viimeisenä vaan ei vähäisimpänä =

5. älä luota heihin =

TEKSTIN YMMÄRTÄMINEN

Lue teksti ja vastaa kysymyksiin *suomeksi*.

Sanasto:

in case = siinä tapauksessa
realize = tajuta, huomata
crowded = tupaten täynnä
careless = huoleton
advice = neuvo
rob = ryöväätä

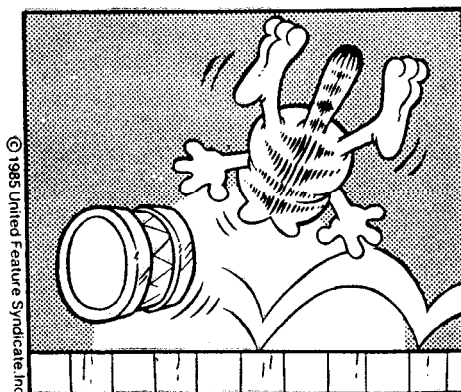
protect = suojata, suojella
carry = pitää mukanaan
cheque = shekki
bump = törmätä

Better safe than sorry

When you go on holiday abroad, the last thing you want is something to go wrong. That's why most of us take out travel insurance in case we have an accident or lose our luggage. What many travellers don't realize, however, is that the time they spend in the airport can be the most dangerous part of their trip.

Pickpockets and thieves often visit airports because they know that they are crowded. They also know that people who are going on holiday are usually relaxed and therefore more likely to be careless. Thieves usually stand at check-in desks, phone boxes, shops, toilets, or anywhere that you might have to open your purse or bag to take out money. If somebody steals your money or your credit cards before you even take off, you won't have a very good holiday. But if you follow this advice, you'll make it much harder for a thief to rob you.

So what can you do to protect yourself? Well, firstly you should carry as few credit cards and as little cash as possible. Take traveller's cheques even if you are only going to be away for a few days. Secondly, wear your bag around your neck and put the opening against your body. Carry some coins for phone calls, drinks, tips etc. in your pocket where they are easy to reach. And last but not least, never take your eyes off your luggage - not even for a second. If someone bumps into you or seems to be too friendly, don't trust them.

1. Ympyröi mielestäsi oikea vastaus ja siirrä vastauksesi vastausmonisteeseen.

ANNE: Are you coming to the disco next Sunday, Rose?
 ROSE: No, I'm sorry I
 ANNE: Why not?
 ROSE: I'm going (1) my friend Stella, in Wales.
 ANNE: Where (2) she live?
 ROSE: In Cardiff. She lives with her brother. She went to live with
 (3) when their father died, about two years
 (4) But she
 (5) like living in Cardiff.
 She wants (6) back here.
 ANNE: I see. (7) are you getting to Cardiff?
 ROSE: By train.
 ANNE: And how (8) are you staying there?
 ROSE: Just a few days. I'm coming back (9) a week.
 Anyway, are you doing anything this evening?
 ANNE: It depends. (10)?
 ROSE: Rod and Jane are having a party. (11) you like
 to go?
 ANNE: OK. Thanks very much. But I (12) be home
 by ten o'clock. Mum won't (13) me stay out
 any longer.
 ROSE: OK. How about (14) at my house at six?
 ANNE: Six is a bit early. (15) meet at seven.
 ROSE: OK. See you later then. Bye!

- a) can b) must **c) can't**
- a) visit b) to visit c) visiting
- a) is b) did c) does
- a) him b) his c) her
- a) for b) in c) ago
- a) wouldn't b) doesn't c) don't
- a) comes b) coming c) to come
- a) How b) When c) Where
- a) much b) long c) far
- a) at b) on c) in
- a) Because b) Why c) When
- a) Would b) Are c) Do
- a) must b) can c) can't
- a) let b) allowed c) lets
- a) meet b) to meet c) meeting
- a) Shall b) Let's c) What about

2. Ympyröi mielestäsi oikea vastaus ja siirrä vastauksesi vastausmonisteeseen.

DAVID: When are you going on holiday?
 PAULA: 23rd July.
 DAVID: Where are you going this year?
 PAULA: I'm going to Scotland. Have you ever (1) there?
 DAVID: Yes, I (2)
 PAULA: When (3) you go?
 DAVID: I (4) two years ago.
 PAULA: What was it (5)?
 DAVID: It was beautiful. The West Coast is one of the (6)
 beautiful places in the world. It wasn't as crowded
 (7) Edinburgh, of course, and I found it even
 (8) interesting.
 PAULA: What did you (9) while you were there?
 DAVID: We didn't do (10) sightseeing, but we did some
 canoeing and a lot of hill-climbing. Every night I was
 (11) excited that I
 (12) sleep.
 PAULA: (13) did you stay?
 DAVID: A week. Unfortunately we didn't have (14) time
 to see everything. There were (15) things to do!
 Yes, it was definitely the best holiday I've ever had.

- a) At b) In **c) On**
- a) be b) were c) been
- a) was b) have c) been
- a) have b) were c) did
- a) go b) went c) did
- a) beautiful b) like Scotland
- a) most b) more c) much
- a) than b) of c) as
- a) most b) much c) more
- a) done b) do c) did
- a) much b) many c) very
- a) as b) too c) so
- a) could b) should c) couldn't
- a) How b) How long How much
- a) enough b) too little c) too much
- a) so much b) too many c) too little

3. Kirjoita sanat oikeille paikoille. Siirrä vastauksesi vastausmonisteeseen.

JACKIE'S PROBLEM PAGE

Today's problem is common to a lot of teenagers. Joan, WHO ... is fifteen years old, writes: 'I think I'm (1) fat. How can I lose weight?'

If you think you weigh (2) for your height, then think carefully about your daily routine. For example, (3) exercise do you take? Are you sure you take (4) exercise?

Think about your diet. You (5) eat (6) fruit and vegetables, and (7) fatty food like nuts, crisps and chocolates. Perhaps you drink (8) sweet drinks, (9) are bad for you. If you want (10) weight, follow my advice!

more	less	too	too much	too many	enough
how much	who	which	should	to lose	

4. Tee aukkotehtävä sekä valinnaistehtävä. Siirrä vastauksesi vastausmonisteeseen.

It's enough to make you sick

1 Täydennä tekstin aukot valitsemalla kuhunkin oikea vaihtoehto. Täydennettyäsi tekstin lue se vielä ajatuksella ja mieti ovatko valintasi todella tekstiin sopivat.

My brother was going to (1) _____ a friend (2) _____ was in hospital, and he wanted (3) _____ along some fruit for her. So he went to a rather expensive-looking greengrocer's shop (4) _____ was just across the road from the hospital.

All the fruit looked very fresh and good, so my brother had a bit of trouble deciding what (5) _____. Apart from the usual oranges and bananas, there were types of fruit he had never seen or heard of before.

Finally he saw some very attractive little baskets of fruit, just right for taking to a sick person. Without (6) _____ at the price, he asked for one, and the shop assistant wrapped it up. "That'll be fifteen pounds, sir," she said. My brother was amazed. Fifteen pounds for a small basket and some fruit! But (7) _____ basket was already wrapped up, (8) _____ he couldn't say no. Sadly he said goodbye to his money and walked out of the shop. But as he (9) _____ the door, he turned round, came back and gave the shop assistant a 50-penny piece.

"I'm sorry sir," she said. "We're not allowed (10) _____ tips."

"It wasn't a tip," said my brother, "I stepped on a grape on the way out."

- 1 a) visit, b) visited, c) visiting
- 2 a) who, b) which, c) what
- 3 a) take, b) to take, c) taking
- 4 a) who, b) which, c) what
- 5 a) buy, b) to buy, c) buying
- 6 a) look, b) to look, c) looking
- 7 a) a, b) the, c) —
- 8 a) because, b) when, c) so
- 9 a) came, b) reached, c) appeared
- 10 a) take, b) to take, c) taking

II Mieti vielä tekstin sisältöä ja valitse oikeat vaihtoehdot.

1 Why did the writer's brother go to the greengrocer's shop?
 a) Because his friend was working there.
 b) Because he worked there himself.
 c) To buy some fruit for his friend.

2 What kind of problem did he have?
 a) He didn't know the names of the fruit that were sold there.
 b) It was difficult for him to make up his mind.
 c) All the fruit was too expensive.

3 What surprised him about the basket he chose?
 a) It was so beautifully wrapped.
 b) It was full of strange-looking fruit.
 c) It was a small basket but very expensive.

4 What made him sad?
 a) He had to pay such a high price for the fruit.
 b) He was thinking about his sick friend.
 c) He had to say goodbye to the shop assistant.

5 Why did he give the 50-penny piece to the shop assistant?
 a) He gave it to her as a tip.
 b) He paid for the fruit he had bought.
 c) It was meant to be the price of one grape.

5. Tekstin ymmärtäminen. Vastaa vastausmonisteeseen.

It's a vet's life

On my ninth birthday I made two very important decisions. Firstly, I decided to become a vegetarian, and I have never eaten meat since that day. Secondly, I made up my mind to become an animal doctor. With a name like mine, Peter Petter, it seemed like a very suitable career.

When I was a kid we lived on a farm. I learned how to milk cows and collect the warm, brown eggs from the hens at a very early age. One thing that I never got used to, though, was the awful time of the year when the pigs were killed. I just couldn't accept that the gentle, pink creatures that had become my friends were going to end up between the peas and the potatoes on somebody's plate.

I trained for seven years to become a vet and now I have my own animal hospital near York in northern England. The British are a nation of pet lovers so I am never short of patients. Being a vet is sometimes harder than being a doctor. For one thing, a sick animal can't tell you where the pain is like a person can. And if Fido is off his food it's usually because he's eaten something that he shouldn't have. It's amazing what an animal will eat - socks, keys, soap - you name it, I've removed it. I operated on a Saint Bernard once and found a leather wallet full of money in his stomach. The owner thought it had been stolen.

People also keep the strangest pets. You wouldn't believe how many people have pet spiders, for example. One escaped from its box once and it took hours for us to find it. The spider, whose name was Leggy, succeeded in emptying my waiting-room in about ten seconds.

One of the most upsetting parts of my work is when I am brought an animal that is very badly hurt or one that is simply too old. At times like these the kindest thing I can do is put the animal to sleep, even though it's heart-breaking for the owner.

One of the worst cases I have ever had to deal with concerned a badly burned kitten. I was disgusted when I heard what had happened. Apparently, a teenage boy had walked into a fish and chip shop with the kitten under his jacket. When the shop owner's back was turned, the boy threw the kitten into the hot oil which was used for frying. Fortunately, the owner was able to rescue the poor kitten before it was too late. After I had treated the cat I decided to keep her myself and I called her Lucky. She is now the proud mother of six lovely kittens of her own.

Reading comprehension 1

It's a vet's life

- I Kun olet lukeut tarinan kertaalleen, vastaa näihin kahteen kysymykseen.
 - 1 Miksi arvelet Peter Petterin ryhtyneen eläinlääkäriksi?
 - 2 Mikä hänen työssään on kaikkein vaikeinta?
- II Lue teksti uudelleen ja kirjoita, ovatko väittämät oikein (True) vai väärin (False).
 - 1 Peter has never eaten meat in his life.
 - 2 In his childhood Peter loved all animals except pigs.
 - 3 Peter always has enough animal patients in his hospital.
 - 4 Treating animals is simpler than treating people.
 - 5 A pet spider once disappeared from its box - and frightened the people in the waiting room.
 - 6 Peter always tries his best to make a very badly hurt animal well again.
 - 7 As a kitten, Lucky had been saved from a dangerous situation by a teenage boy.

1. Valitse oikea.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

11.	12.	13.	14.	15.

_____ / 15

2. Valitse oikea.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

11.	12.	13.	14.	15.

_____ / 15

3. Kirjoita sana.

1. _____	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

_____ / 10

4. Aukkotehtävä sekä valinnaistehtävä (sisältö).

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

Sisältö.

1.	2.	3.	4.	5.

_____ / 20

If Rabbit
Was bigger
And fatter
And stronger,
Or bigger
Than Tigger,
If Tigger was smaller,
Then Tigger's bad habit
Of bouncing at Rabbit
Would matter
No longer,
If Rabbit
Was taller.

5. Tekstin ymmärtäminen.

I Kun olet lukenut tarinan kertaalleen, vastaa kysymyksiin.

1. _____

2. _____

_____ / 4

II Lue teksti uudelleen ja kirjoita ovatko väittämät oikein (True) vai väärin (False).

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

_____ / 14

